

EEN LEEN VAN WILLEM VAN ALKEMADE, 1444-1739

door
C. Hoek

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 33 (1978), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

In het begin van de zestiende eeuw zijn de heren van Wassenaar, deels door vererving en deels door aankoop, in het bezit van een aantal leenkamers. De administratie van deze is nooit gescheiden gehouden door de leengriffiers, alleen in het midden van de veertiende eeuw worden de lenen van de Hof van Wassenaar en die van de Burcht van Leiden van elkaar onderscheiden. Toch vallen de leenkamers nog ten dele te reconstrueren, daar in de oudere retroacta niet de van Wassenaers, maar andere leenheren optreden. Op deze wijze volgen hier dan ook reportoria op de lenen van diverse leenkamers.

De registratie van de lenen is goed bewaard gebleven in een serie registers, die gemerkt zijn met letters. Het oudste register A is aangelegd in 1420 en bevat ook oudere brieven, door de leenmannen overgelegd bij het verzoeken van hun lenen. Een ouder cartularium, gemerkt AA, is vervaardigd omstreeks 1400 en bevat akten uit de dertiende- en veertiende eeuw en ook onge-dateerde lijsten van leenmannen. De registers bevinden zich in het huisarchief van het kasteel Twickel en konden dank zij de vriendelijke toestemming van de laatste eigenares Vrouwe M.A.M.A. baronesse van Heeckeren van Wassenaar, gravin van Aldenburg Bentinck, gemicrofilm worden. Deze films bevinden zich op het Nationaal Archief te 's-Gravenhage.

Eén van deze leenkamers was:

De hofstad te Alckemade (zie opmerking hieronder)

Op 22 mei 1444 krijgt Willem van Alcmade ten vrij eigen een deel van het leen 88 van de Burcht te Leiden. Hij draagt in ruil hiervoor o.a. de leenheerlijkheid over een leen, dat van hem zelf wordt gehouden, over.

Opmerking

Daar hierboven gebleken is, dat de leenhoogheid over dit leen is verkregen niet in ruil voor een deel van het leen 88 van de Burcht te Leiden, maar in ruil voor het leen 299 van de Hof te Wassenaar, is dit leen niet afkomstig van de Hofstad te Alkemade maar van een andere hofstad, waarvan Willem van Alcmade IJsbrantsz. eigenaar was.

OEGSTGEEST

1. 1½ morgen land te Oestgeest (1605: op de Hoge Morsch, 1654: in een perceel van 3 morgen 5 hond 4 roede, waarop steerroven, loods, huis en met vletland, asveld en karrewei), belend ten noorden: de hoeve van Willem Jansz. en Henric Henricxz. (1558: de erfgenamen van heer Gerrit van Lochorst, ridder, tot aan de steenplaats van Duve Jansdochter, en Willem van Boschuyzen, 1587: Vincent, heer van Lochorst, 1654: het warmoesland van Arend van Schooten en Crijn Hendricksz. van Swaenenburch, 1677: de steenplaats van Harman van der Meer, burgemeester te Leyden, 1708: meester Gerardt van der Meer en over de Hoge Morschdijk de kinderen van Jan Lourensz. van Steenvoorde, 1739: de steenplaats van Jan Pietersz. van der Marck en doctor Wiliem

Nylius), ten oosten: Jan van Zijl (1558: de abdis van Rijnsburg en de erfgenamen van meester Dirck Pietersz., chirurgijn te Leyden, 1654: de erfgenamen van Jan Aerntsz. en Arent van Schooten, 1677: Cornelis Buyck, 1708: over de Hoge Morschdijk tot aan de kinderen van Jan Lourensz. van Steenvoorde en Johan a Marck, 1739: vrouwe Catharina Ursinus, weduwe van professor Johannes a Marck), ten westen: de Rijn en ten zuiden: Willem Jansz. (1558: de erfgenamen van heer Gerrit van Lochorst, ridder, 1587: Vincent, heer van Lochorst, 1654: de hofstad en het land, genaamd de Gouden Berch, 1677: Cornelis Buyck, 1708: Johan a Marck met de laan van de hofstad Rijns-wijk, 1739: vrouwe Catharina Ursinus, weduwe van professor Johannes a Marck).

20-5-1444: Willem Jansz. zoals hij en zijn voorouders het leen hielden van Willem van Alcmade Ysbrantsz. en diens voorouders (B, fol. 57v).

11-9-1447: Willem Jansz. met ledige hand (B, fol. 69).

24-10-1479: Arent Jacobsz. kaersmaker bij dode van zijn ooms zoon Willem Jansz. (C, fol. 23).

13-4-1496: Gheertruyt Aerntsdochter, zoon: Pieter Aertsz., bij dode van haar broer (!) Aernt Jacobsz. (c, fol. 70).

10-3-1503: Pieter Aerntsz. bij dode van zijn moeder Gheertruyt Aerntsdochter en draagt het leen over aan Mertijn Pietersz. te Leyden (C, fol. 81v en D, fol. 37v).

28-8-1510: Claes Mertijnsz., onmondig, oom: Aelwijn Claesz., bij dode van zijn vader Mertijn Pietersz. (D, fol. 38).

28-9-1529: Jan van Alckemade Vranckez. na overdracht door Claes Mertijnsz. (E, fol. 8v).

7-11-1558: Jonkvrouwe Duyfve Jansdochter, gehuwd met Willem van Boschuysen, na overdracht op 1-9-1558 door Jan van Alckemade Vranckez., hoogheemraad van Rijnlandt (F, fol. 59).

7-8-1587: Cornelis Claes Lambrechtsz. van Zwieten te Leyden na overdracht door Jacob van Couwenhoven volgens procuratie op 6-8-1587 verleden voor notaris Willem van Oudevliet aldaar door Duyffgen Jansdochter, weduwe van Willem van Bosschuysen te Leyden (H, fol. 39).

15-9-1605: Adriaen Stalpaert te Leyden, gehuwd met Catharina Adriaensdochter, met haar mede erfgenamen Claes Willemsz. Warmont, Ide Baersdorp, Heyndrick van der Bern namens de 2 onmondige zoons van zijn vrouw, Gerbrandus Warmont, Cornelis Willemsz. en Lambrecht Cales Lambrechtsz. volgens het testament op 13-8-1594 gepasseerd voor notaris van Swanenburch door Cornelis Claes Lambrechtsz. van Swieten, gehuwd met Maria Willemsdochter van Warmont en volgens octrooi d.d. 7-2-1594 en ouder testament gepasseerd op 15-1-1582 voor notaris Willem Claesz. Oudevliet. Hierin worden genoemd de broers van de testateur Lambrecht Claesz., wijlen Hughe Claesz. en wijlen Simon Claesz. met diens zoon meester Claes Simonsz. en de broers en zuster van de testatrice Claes Willemsz. Jonge Adriaen Willemsz., Jacob Willemsz. en Catrijn Willemsdochter, het testament is verleden in het huis van de testateurs op de Steenschuyr op de hoek van de Sint Jacobsgracht. Het leen wordt overgedragen aan Catharina Willemsdochter van Warmont, gehuwd met Jan Jansz. van Baersdorp, burgemeester te Leyden (I, fol. 5v).

28-7-1608: Pieter Huygensz. de Boys te Leyden na overdracht op 10-2-1608 door Jan van Baersdorp aldaar volgens procuratie op 22-7-1608 verleden voor het gerecht van Leyden door zijn vader Jan Jansz. van Baersdorp de Oude mede namens zijn schoonbroer Claes Willemsz. van Warmont aldaar (I, fol. 20v).

21-8-1654: Dirck Willemsz. Pijlsteecker te Leyden na overdracht tegen 8500 gulden op 15-11-1653 bij willig decreet met inbegrip van het allodiale deel van het complex door notaris Carel Outerman namens Hugo du Boys, gehuwd met Margreta Loots, die het leen verzuimd had te verzoeken na de dood van zijn vader Pieter Huygensz. du Boys (L, fol. 184v).

30-1-1661: Dirck Willemsz. Pijlsteecker belast het leen met 8000 karolus gulden ten behoeve van Ludovicus de Dieu, predikant te Woubrugge (M, fol. 44v).

30-6-1677: Dirck Lackemans te Amsterdam, aangesteld op 21-3-1675 door de kamer van desolate boedels aldaar als curator over de boedel van Jannetie Wiggers, weduwe van Dirck Pijlsteecker, na verzuim, hulde door Adriaen de Jongh, notaris te 's-Gravenhage, volgens procuratie verleden op 28-6-1677 voor notaris Symon Fraes te Amsterdam, en draagt het leen over aan Cornelis Buyck (M, fol. 150).

24-3-1708: Frederika Margaretha a Marck, oud 12 jaar, vader: professor Johan a Marck te Leyden, na verkoop bij executie ten laste van de erfgenamen van Cornelis Buyck (N, fol. 100).

12-7-1724: Professor Johan a Marck te Leyden ten behoeve van zijn dochter met ledige hand (N, fol. 100).

19-12-1726: Frederica Margaretha a Marck, gehuwd met meester Nicolaes Plemper (N, fol. 100).

11-3-1734: Meester Nicolaes Plemper (1726: wonende op de Hooygracht te Leyden), bij dode van zijn vrouw Frederika Margaretha a Marck volgens octrooi d.d. 14-6-1708 en testament verleden op 14-3-1726 voor notaris Cornelis Haesverbergh te Leyden (O, fol. 21).

31-3-1739: Jan Pietersz. van der Marck te Oestgheest na overdracht op 1-1-1739 tegen 1000 gulden door meester Nicolaes Plemper van Bree (O, fol. 70).